

Epistemološke beleške o društvenom pitanju sadašnjosti

Objavio **Fionn Meier** [Fionn Meier](#)

„Vidite, u celom polju koje se može istraživati samo čulnom sposobnošću i razumevanjem koje je povezano s ovom sposobnošću čula, u ovoj oblasti se ne mogu formirati ideje koje su neophodne za društveni pokret. Gledano u njihovoj neposrednoj delotvornosti, ove ideje su daleko iznad praga koji vodi iz fizičko-čulnog sveta u natčulni svet... Najbitnije za sadašnjost i za neposrednu budućnost u odnosu na razvoj ljudskih sudbina je prenos preko praga, a najkarakterističnija pojava sadašnjosti je da se ovo prelaženje praga iskreno odbija“ – Rudolf Štajner [i]

Tomas Bruner, autor i urednik nekoliko knjiga o filozofiji i ekonomiji i koji radi za Freie Bildungstiftung, Institut DN Dunlop i izdavačku kuću Edition Immanente.

Pogled na sadašnjost pokazuje da se, posebno u uslovima finansijske krize i nacionalnog duga, s novom jasnoćom pojavljuju dve dobro poznate pozicije: s jedne strane, ona koja sve veću državnu standardizaciju vidi kroz prekomernu „državu blagostanja“. „... kao nepoželjan razvoj događaja, te stoga poziva na veću slobodu pojedinca i širenje „privatne solidarnosti“; s druge strane, stav koji smatra da nepoželjna društvena dešavanja poslednjih godina mogu biti neutralisana samo jačanjem fiskalne države.

Ove dve pozicije su ilustrovane u dve nedavno objavljene knjige: 1. Kurt Bidekopf: „Imamo izbor: sloboda ili matična država“ [ii] i 2. Katrin Hartman: „Nažalost, moramo da ostanemo po strani: novo siromaštvo kod potrošača društva“ [iii] Oba su sastavila tekstove na svoj način. Iznad svega, Bidekopf se žali na višak ponude i kontrole države koja je naduvana posebnim interesima i poziva na više slobode i povratak u „male krugove života“ (porodica, itd.). Hartman vidi činjenicu da se društvo sve više raspada i stoga se protivi „privatnom dobročinstvu“ jer bi to značilo gubitak „zakonskog prava“ na socijalno osiguranje. Dakle: Bidekopf propagira više *individualne odgovornosti (privatne)*, Hartmann *opštije (državu)*. Ali sada se javlja zanimljiv fenomen: i jedni i drugi smatraju osnovni dohodak mogućim rešenjem! Šta je sada tu, u ovoj neobičnoj sintezi konzervativnog i levog mišljenja? Pažljivijim uvidom, jasno je da i *jedni i drugi dolaze do „praga“ spajanjem apstraktnog sa realnim*. Mora da se plati: za Bidekopfa je osnovni dohodak ravnoteža s njegovog gledišta, koje teži da bude previše privatno: preko osnovne rente, on misli da može uspostaviti odnos sa generalnim. Za Hartmana, s druge strane, osnovni prihod je napor u opštoj tražnji da se ne izgubi pojedinac. Dakle, o čemu se zapravo radi? Svodi se na dva pitanja:

1. Kako se uopšte može osvetliti opšte u pojedincu?
2. Kako opšta misao može obuhvatiti pojedinca?

Prvo pitanje je pitanje UMETNOSTI.

Drugo pitanje je pitanje NAUKE (duhovne).

Stoga bi Gete mogao da kaže:

Oni koji poseduju umetnost i nauku

Takođe imaju religiju;

Oni koji to dvoje nemaju

Oni imaju religiju. [iv]

Dakle, pitanje (društvene) umetnosti je: kako da upoznam pojedinca na način da susret ne bude samo privatni, već ljudski (opšti)? Pitanje (duhovne) nauke: kako treba formulirati koncept da bude prijemljiv za apsorpciju pojedinačnih suštinskih stvari? Oni koji ne žele da ostvare ovaj polaritet „imaju religiju” (kao životnu orijentaciju preuzetu „spolja”), upravo zato što ne ostvaruju religiju kao realnost života.

Čovek se, dakle, nalazi u polarnim poljima u društvenom svetu: s jedne strane, kada uspostavlja ekonomske odnose sa svojim bližnjima; s druge strane, u kojoj gaji duhovni život. Dakle, *percepcija i koncept* su suprotstavljeni jedno drugom. U običnoj svakodnevnoj svesti (objektivna) percepcija i (subjektivni) pojam međusobno se prožimaju relativno proizvoljno i prema individualnoj sklonosti i formiraju ideju. Ako žele da postanu organi znanja, onda moraju biti *čisto* obučeni.

Za *konceptualni život*, to znači da su pojmovi dobijeni čulnom percepcijom lišeni svoje imaginativne specifikacije, u smislu da sama misao postaje jasnija. Za društveni život to znači *odvajanje (oslobođenje) duhovnog života* od svih posebnih državnih i ekonomskih interesa. U meri u kojoj se „opšte“ misli kao sfera specifične nacionalne države, uopštenost koncepta još nije postignuta, jer čovek nije pojedinac kao građanin, već isključivo kao pripadnik čovečanstva. Dakle, sfera duhovnog života mora se razvijati „transnacionalno“ sama po sebi, jer samo tako pojedinac može prepoznati svoju posebnu sudbinu.

U *smislu percepcije*, to znači da se sve što je samo subjektivno potiskuje kako bi se omogućilo da se objektivni faktori iskažu kroz širenje tačke gledišta i formiranje javnog i društvenog konteksta. Za društveni život, to znači formiranje **asocijativnih (ekonomskih) odnosa** u kojima se različiti aspekti proizvodnje, trgovine i potrošnje mogu spojiti kako bi formirali društveni sud. U meri u kojoj „pojedinac“ samo treba da zaživi „privatno“ u okviru regionalnih i prirodnih veza (porodica i sl.), sfera percepcije se subjektivizuje na imaginarni način, jer je bitna svetska-ekonomska sfera i neka podela rada govori sama za sebe. Samo ako pojedinac svoju percepciju usmeri na ceo radijus svojih ekonomskih odnosa, može se osvetliti njegov karmički zadatak, odnosno, tek *tada se može ostvariti koncept poslovanja jednih za druge*.

Nivo *prava kao treće društvene sfere* nalazi svoj životvorni oblik kao povećanje polariteta u pravednosti društvenih procesa za koje se treba trajno boriti. U tom smislu, Rudolf Štajner rezimira:

„Dakle, društveno pitanje u svom najdubljem smislu je pre svega duhovno pitanje: kako propagirati duhovnost koja deluje kao jedna među ljudima? Tada ćemo moći da se udružimo u udruženja u oblasti privrede, od kojih će se socijalno pitanje najpre konfigurirati na konkretan način i delimično – uvek moram reći – rešiti“. [v]

Ovo pokazuje kako se uz bezuslovni osnovni dohodak pokreće apstrakcija gde zaista treba da počne odlučujuća aktivnost, odnosno polarna progresija tročlane društvene formacije, kao procesa formiranja nove društvene kulture. Ova apstrakcija nastaje zato što se *dualnost pojedinca* i opšte javnosti ne shvata kao *polaritet* koji treba povećati, već se umesto toga imaginarno gura jedno protiv drugog (kao apstraktna alokacija novca). Dok ovo označava prag "delimčnog rešenja" društvenog pitanja, stvarno polje društvenog života i dizajna je iskreno opstruirano.

To je ista apstrakcija za koju je **Nikolaj Kuzanski** pokazao da je potrebno prevazići ako se želi otvoriti duhovni svet:

„Tako sam našao mesto gde se možeš naći bez vela. On je okružen slučajnošću suprotnosti. On je rajski zid u kome prebivaš. Njegova vrata čuva najviši duh razumevanja. Ne bude poražen, ulaz neće biti otvoren.“ [vi]

Ovu sferu koju je anticipirao Nikolaus fon Kues više ne treba posmatrati kao sferu onostranog „boga“, već kao sferu neposrednog ljudskog susreta i prepoznavanja.

Prvi put objavljeno u: DAS GOETHEANUM, 2. marta 2013, broj 9

[i] Rudolf Steiner, Istorijski razvojni dokumenti za formiranje društvenog suda, predavanje 14. novembra 1918. u Dornachu, Dornach 1963., **GA 185a**, str.197/198.

[ii] Kurt Bidekopf: Imamo izbor: sloboda ili matična država, List Verlag, Berlin 2012.

[iii] Kathrin Hartmann: Nažalost, moramo ostati po strani: Novo siromaštvo u potrošačkom društvu, Blessing Verlag, Minhen 2012.

[iv] Johan Wolfgang Gete, Tame Ksenia IKS

[v] Rudolf Štajner, Osnovne mentalne i duhovne snage umetnosti vaspitanja, konferencija od 28.8. 1922 u Oksfordu, **GA 305**, Dornach 1979, strana 218

U drugačijem kontekstu, Rudolf Štajner još jednom eksplicitno opisuje tri člana društvenog organizma u ovom odnosu: „U prirodnom, živom organizmu od tri člana, imamo posla, želeo bih da kažem, sa dva suprotna pola: u s jedne strane sa duhovnim životom, a s druge strane sa ekonomskim životom.... Ali jasno definisan pravni sistem će se proizvesti upravo tako što će se dozvoliti silama svojstvenim drugim članovima društvenog organizma da se stvarno razvijaju u ovom trodelu. društveni organizam. To je jedini način da se kreiraju dokumenti koji mogu rezultirati

pravom pravnom formacijom“. U: Rudolf Steiner, Društvene ideje - Društvena stvarnost - Društvena praksa, Švajcarska federacija za trostruke, tom II, odgovara na pitanja od 6. aprila 1920. u Dornachu, **GA 337b**, Dornach 1999, str.141ff

[vi] Nikola Kuzanski, De visione Dei, gl. 9, prevod sa: http://urts99.uni-trier.de/cusanus/content/fv.php?verk=20&ln=de_vd&nvk_fv=32

Objavljeno u Druge tačke gledišta

navigaciona poruka [Otros Puntos de Vista](#)

Tročlana struktura društvenog organizma i bezuslovni osnovni dohodak

[La triple estructura del organismo social y la renta básica incondicional](#)

Izvor:

https://grundeinkommen--nein.ch.translate.goog/erkenntnistheoretische-notizen-zur-sozialen-frage-der-gegenwart/?k_tr_sl=de&k_tr_tl=en&k_tr_hl=en&k_tr_pto=sc&k_tr_sch=http

KOMENTARI:

Kategorija: Druge tačke gledišta

Epistemološke beleške o društvenom pitanju sadašnjosti

Upisano u

„Vidite, u celom polju koje se može istraživati samo čulnom sposobnošću i razumevanjem koje je povezano sa ovom sposobnošću čula, u ovoj oblasti se ne mogu formirati ideje koje su neophodne za društveno kretanje. Ako ih vidite u njihove trenutne efektivnosti, ove ideje su daleko iznad praga [...]

Objavljeno u Druge tačke gledišta

Trostruka struktura društvenog organizma i bezuslovni osnovni dohodak

[La triple estructura del organismo social y la renta básica incondicional](#)

Napisano 03.12.2016

Frider Šprih, suosnivač Vanadis AG i direktor finansijskog odeljenja Geteanuma od 2015. Autoru ovih redova ne nedostaje znanja o vrednim ljudima koji su puni

entuzijazma za uvođenje безусловnog osnovnog dohotka i koji vide u njemu veliku priliku za dalji razvoj čovečanstva. Takođe, ne oseća se [...]

Objavljeno u Druge tačke gledišta

Fer cena umesto безусловnog osnovnog dohotka

[Precio justo en lugar de renta básica incondicional](#)

Napisano 20.08.2016

Pokretači pokreta osnovnog dohotka često tvrde da trenutne okolnosti čine neophodnim razdvajanje prihoda i rada. S obzirom na to da ste dobili ovaj uvid od Rudolfa Štajnera, vi ponekad nazivate ovaj pokret „kulturnim impulsom“ u smislu antropozofije[i]. Međutim, prema Marc Desalesu, ova percepcija bi trebalo da dovede do ideje o fer ceni.

Veroffentlicht in Weitere Gesichtspunkte

Grundeinkommen: Eine zwischenmenschliche Angelegenheit für Individuen

[Grundeinkommen: Eine zwischenmenschliche Angelegenheit für Individuen](#)

Datum objave 23. maja 2016

Danas imamo dovoljno dobara i usluga (da, više nego dovoljno) tako da u principu svako može da zadovolji svoje osnovne potrebe. Pitanje je samo kako se to može uraditi u praksi? **dr. Kristofer Hoton Bad pokazuje da za to nisu potrebni prihodi zagarantovani od strane države, već preorijentacija** penzionih fondova, plata i starosne granice za odlazak u penziju. dr. Kristofer Hauton Bad je [...]

Veroffentlicht in Weitere Gesichtspunkte

Das Grundeinkommen und die ungeloste soziale Frage

[Das Grundeinkommen und die ungelöste soziale Frage](#)

Datum objave 3. maj 2016

Zalaganje za kretanje osnovnog dohotka, koje je sada dovelo do glasanja u Švajcarskoj, u velikoj meri je ukorenjeno u posvećenosti biznismena Getza Venera. Jedna od Vernerovih glavnih briga je razdvajanje posla i prihoda, ideja za koju veruje da ju je već otkrio kod Rudolfa Štajnera. U ovom članku Stephan Eisenhut govori o [...]

Veröffentlicht in Weitere Gesichtspunkte

Arbeit-Geber: Eine neue Perspektive [Arbeit-Geber: Eine neue Perspektive](#)

Datum objave 28. aprila 2016

Pojam poslodavca i zaposlenog je ukorenjen u zastarelom shvatanju posla. Karl Balmer pokazuje da savremeni industrijski svet rada sugeriše novi koncept rada. Esej iz 1953. Karl Balmer (rođen 23. februara 1891. u Arauu; preminuo 7. septembra 1958. u Lamoneu, blizu Lugana), švajcarski slikar, antropozof i pisac. [...]

Objavljeno u Druge tačke gledišta

Preveo

Mr Đorđe Savić,

Pančevo, 2023.